התודה היתה באה פרק שמיני

מסורת השׁ"ס

וכי מפרישין תחילה. שוס קרבן על מנת שיהא מותר זבח: **ארבעים בכתפיה וכשר.** הוא מייב לנקות ארבעים על סהמיר כדתנן (תמורה דף ב.) שאם המיר מומר וסופג את הארבעים ואת אמרת יפרים לכתחילה לשם תמורה דבר שהוא אסור ומתחייבים מלקות: **אם איתא לדרבי יוחנן.** דאמר לעיל[1] מוץ לחומת העזרה נמי קדש הלחם בשחיטת הזבח אם הוא לפנים מחומת בית פאגי אמאי לא עביד כדאמר מעיקרא: **וליתי לחם וכו'.** ודקמהדר לה וכי מכניסין חולין לעזרה לייתי לחם ויניח חוץ לחומת העזרה בבית פאגי במקום שמתקדש בשחיטת הזבח ואפילו הויא תמורה דהוו חולין ליכא איסורא דהא לא נכנסו לעזרה: **משום דאיכא ארבע.** חלות דתמורה שלריך להניף ובכל מקום מלינו הלחם למעלה ולריך להניפו בעזרה במקום שמניף הכשר ואי קשיא הא דאמר לעיל (דף סב.) כל מקום שיש לחם הלחם למעלה ואמר היכא דאמר רב פפא במילואים אמאי לא אמר נמי בתודה היכא דתרווי עיקר מילתא נקט כדתרלינן נמי לעיל: **לפני ה' כתיב.** בשלמים ותודה היא בכלל שלמים: **קמעייל חולין לעזרה.** שמא תמורה היא: **וליתי שמונים.** חלות ולינתיהו בתוך כרכי יוחנן וליפרים מייניהו שמונה חלות ותותביהו גוואי: **ולימא אי הך כו'.** וליקדשו ארבעים מתוך שמונים והני שמונים דגוואי לא הוי ארבעה מייניהו חולין בעזרה ממה נפשך אי הך דקיימא תודה הוא הא תודה הוא אי הך דקיימא תמורה הוא הא תודה הוא הא לחמה ולחמה אי נמי תיהוי תודה והא שמונים דתרוייהו אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה וליקדשו להו ארבעים מתוך שמונים משום דקא ממעט באכילה ד"ד חלות ומיניהו ולייתיהו גוואי ולימא אי הך דקיימא כו' וליקדשו להו ארבעים מתוך שמונים דתרוייהו אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה וליקדשו להו ארבעים מתוך שמונים משום דקא ממעט באכילה דארבעים. גבי הבעלים לכהן אינו רולה לאכול כי אם ארבעה דסבור שמא אין כאן אלא תודה אחת ואין לכהן לאכול אלא ארבעה מהן [1] והבעלים נמי חוששין שמא שתיהן תודות הן וכל שמונה קדשות ונמצא אוכל ארבעה חלות ואדם אכודים ועיל דאמרינן אי לא ליפוק לחולין ליכא למימר קממעט באכילה דארבעים דהתם ליכא אלא ארבעים חלות וממה נפשך אית ליה לפרושי ד' לתרומה אבל הכא דהתם שמונה [2] שני חלות איכא למימר דארבעים שלא לנוכל הן וקא ממעט לבעלים באכילה דארבעים: עיין אחר דקא ממעט באכילה דארבעה דאילו בעלמא היכא דליכא אלא חד קרבן אי יקדשו מ' מתוך שמונים אין נאכלין לכהנים אלא ארבעה ואידך כולהו נאכלין לבעלים וכיון דליכא אלא ארבעה יש סיפוק (3) בידך לאוכלן ביום אחד [3] אבל הכא דאיכא לכהנים שמונה [4] ואבל בעלים יכולין להאכיל מחלקן לכל מי שירלו ולא אמו לידי שריפה אבל [5] שמונה דלכהנים כיון דאין נאכלין אלא לנשיהם ובניהם ועבדיהם דלמא לא מלו אכלי לכולהו שמונה ביום אחד והוי המותר בשריפה ושמא לא הויא אידך תודה [6] ולא קדשו אלא ארבעים וליכא דקדיש אלא ד' ונמלאת ממעט באכילה דאלו ד' וקריב אלא תודה ויבא [3] ממתרי לאחר שרף להו ועבר משום בל תאחיר (דברים כ) [3] כך שמעתי: **רצה בה מתכפר רצה בוולדה מתכפר.** דלא תשיב לה כולד חטאת הואיל והפריסה מעוברת דדעתיה הוה נמי להתכפר בעובר ומתכפר באיזו מהם שירלה ולכוותיה גבי תודה יכול לעשותן שתיהם תודות אבל נתעברה לאחר שהקדים אין מתכפר בולדה משום דכשהקדישה לא הוה דעתיה אהאי ולד ולאכתי לא נתעברה: **לייתי בהמה מעוברת.** משום הכי אמר בהמה מעוברת ולא בהמה וולדה משום דכי מפרישים לה לא הויא אלא חדא [7] ואיכא למימר דמפרישים תחילה למותרות: **והאי יהודי [10] מותר בתודה.** והכא ליכא למימר וכי מפרישין תחילה למותרות שהרי מקלתה הויא עיקר קרבן דבשעה שהפריסה לא הויא אלא חדא גופא ועכשיו קרב מקצתו או האם או הולד אבל לעיל דלא הוי אלא חד [11] והיא גופיה מייתי מתחילה לשם מותר איכא למיפרך וכי מפרישין וכו': **מאן לימא לן.** טעם דרבי יוחנן הכא דייתי בהמה מעוברת ולא יהא הולד מותר אלא בהמה וולדה [7] ואיכא למימר דמפרישים לה הויא אלא חדא [7] ואיכא למימר וכי מפרישין תחילה למותרות: **והאי יהודי [10] מותר בתודה.** [8] עני מרי עילא חלש על לגביה אביי ורבנן ויתבי וקא אמרי אם איתא לדר' יוחנן דאמר [9] חוץ לחומת העזרה קדוש לייתי לחם ולותבה חוץ לחומת העזרה ולימא אי הך דקיימא תודה היא הא לחמה ואי לא ליפוק לחולין משום דאיכא ארבע להניף היכי ליעביד [3] לנפיהנו אבראי [12] לפני ה' כתיב גוואי קא [9] מעייל חולין לעזרה הלכך לא אפשר מתקיף לה רב שישא בריה דרב אידי אם איתא לדחזקיה דאמר [9] קדשו ארבעים מתוך שמונים לייתי בהמה ולייתי שמונים בהדה ולימא אי הך דקיימא תודה היא הא נמי תיהוי תודה והא שמונים דתרוייהו אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה וליקדשו להו ארבעים מתוך שמונים משום דקא ממעט באכילה [7] דארבעים אמר ליה רב אשי לרב כהנא אם איתא [8] לדרבי יוחנן דאמר הפריש חטאת מעוברת וילדה רצה בה מתכפר רצה בוולדה מתכפר לייתי בהמה מעוברת וימתין לה עד שתלד ולייתי שמונים בהדה ולימא אי הך דקיימא תמורה היא [6] ג' הא וולדה תודה [7] היא והא שמונים דתרוייהו ואי הך דקיימא תודה היא הא נמי תודה היא והא שמונים דתרוייהו הוא והאי ליהוי מותר דתודה אמר ליה מאן לימא לן [8] דאמר רבי יוחנן אם שיירו משוייר דלמא אם שיירו אינו משוייר והיינו [1] טעמא דרבי יוחנן [1] דאמר אדם מתכפר בשבח הקדש רבינא איקלע לדמהוריא אמר ליה רב דימי בריה דרב הונא מדמהוריא לרבינא ולייתי בהמה ולימא הרי עלי ולייתי בהמה אחריתי ולייתי שמונים בהדה ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא שמונים דתרוייהו ואי הך דקיימא תודה היא והא דאמרי עלי נמי ליהוי תודה והא שמונים דתרוייהו ואידך תהוי לאחריות אמר ליה [7] התורה אמרה [13] טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם ואת אמרת ליקום ולינדור בתחילה: **מתני'** האומר [14] הרי עלי תודה יביא היא ולחמה מן החולין

אם איתא לדחזקיה כו'. בחנם נקט אם איתא דהא אפי' רבי יוחנן מודה היכא דאמר ליקדשו ארבעים ממון שמונים כדאמרינן לעיל ושמא דדוקא היכא [15] דלא מיכון כדאמר (לו) לייתי מולין לעזרה דהוי לורך קרבן [16] ואיכא ביניהו ארבעים דודאי הוו מולין [17] וליקדשו להו ארבעים ממון שמונים [18] ואידך הוו ליה כמפרים לאחריות דהכי אמר מחקיה לעיל דלאחריות קא מיכון והלכך ליכא למפרך דמעייל חולין לעזרה כיון דלאחריות קא מיכון לורך קרבן נינהו ושפיר דמי [19] אם איתא דאמר רבי יוחנן דאמר הפריש חטאת מעוברת וילדה רצה בה מתכפר לייתי בהמה מעוברת וימתין לה עד שתלד ולייתי שמונים בהדה ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא שמונים דתרוייהו ואי הך דקיימא תודה היא הא נמי תודה היא והא שמונים דתרוייהו הוא והאי ליהוי מותר דתודה אמר ליה מאן לימא לן [8] דאמר רבי יוחנן אם שיירו משוייר דלמא אם שיירו אינו משוייר והיינו [1] טעמא דרבי יוחנן [1] דאמר אדם מתכפר בשבח הקדש רבינא איקלע לדמהוריא אמר ליה רב דימי בריה דרב הונא מדמהוריא לרבינא ולייתי בהמה ולימא הרי עלי ולייתי בהמה אחריתי ולייתי שמונים בהדה ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא שמונים דתרוייהו ואי הך דקיימא תודה היא והא דאמרי עלי נמי ליהוי תודה והא שמונים דתרוייהו ואידך תהוי לאחריות אמר ליה [7] התורה אמרה [13] טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם ואת אמרת ליקום ולינדור בתחילה: **מתני'** האומר [14] הרי עלי תודה יביא היא ולחמה מן החולין

תודה

מסכת מכשירין

פרק א' משנה ו'

הַנּוֹפֵחַ בַּעֲדָשִׁים לְבָדָן אִם יָפוֹת הֵן, רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹסֵר, אֵינָן בְּכִי יַתַּן. וַחֲכָמִים אוֹסְרִים, בְּכִי יַתַּן. וְהָאוֹכֵל שֶׁמִּשְׁמִין בְּאֶצְבָּעוֹ, מַשְׁקִין שֶׁעַל יָדוֹ, רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹסֵר, אֵינָן בְּכִי יַתַּן. וַחֲכָמִים אוֹסְרִים, בְּכִי יַתַּן.

עין משפט נר מצוה

לה א מיי' פט"ז מהל' מעה"ק הלכה טו:

פניני רש"י

רצה בוולדה מתכפר. והיא מרעה:

(ינמות עח.)

רבינו גרשום

עני מרי. כלומר ישיב לי ר' ארבעים בכתפיה וכשר הוא חייב ללקות ארבעים דתנן לא שאדם רשאי להמיר אלא שאם המיר מומר וסופג את הארבעים ויפרוש לצורך תמורה שיהא בר מלקות: משום דאיכא ארבע חלות. דתרומה דצריך להניף: לפני ה' כתיב בשלמים ובתודה נמי היינו שלמים. וליתי שמנים בהדה ולותבינהו חוץ לחומת עזרה וליפרוש תמניא חלות מיניהו ולייתינהו גואי ולימא אי הך דקיימא כו' וליקדשו לה ארבעים מתוך שמנים והנך תמניא חלות דהוו גואי לא הוו ד' מנייהו חולין בעזרה ממה נפשך דאי הא דקיימא תודה הוו תרי תודות והוו תמניא תרומה. ואי הא דקיימא תמורה ולא הוה אלא חדא תודה הני תמניא ליחשבינהו מהני דקדישי ולא הויין חולין בעזרה: לא אפשר בהכי משום דקא ממעט באכילה דארבעי דכהן אינו רוצה לאכול מהן אלא הארבעה דסבור שמא אינה אלא תודה אחת ואינו חייב לאכול אלא הארבע והבעלים חוששין שמא שתי תודות הן וכל שמונה הן תרומה ולא זה הוה אוכל הד' ונמצאו קדשים באין לבית הפסול: משום הכי קאמר מעוברת דכי מפריש לה אכתי לא הויא אלא חדא ולוכא למימר דמפריש לתותרות: רצה בה מתכפר כדאמר אדם מתכפר בשבח הקדש: א"ל מאן לימא לן דסבירא ליה לר' יוחנן דאם שיירו משוייר. כלומר אחר שנתכפר באמה שיתכפר בוולדה. ודכוותיה גבי תודה שיהו האם והוולד שתיהן תודות. דילמא סבירא ליה דאם שיירו שנתכפר באם אינו משוייר שאינו ראוי להקרבה [אלא] הוולד מת והיינו טעמיה דרבי יוחנן דאמר רצה בה מתכפר רצה בוולדה מתכפר: בשבח בוולד. אבל אחר שהקריב האם פסול הוולד: ולימא עלי כדי שיהא חייב באחריות: ולייתי בהמה אחריתי לאחריות דראשונה: טוב אשר לא תדור. להתחייב באחריות:

שיטה מקובצת

ב) רב עולא בר אבא חלש: **ג)** לנפיהנו. חולין דף קל"א ע"א: **ג)** תמורה היא וולדה. וא"ת ולימא אי הך דקיימא תמורה היא יהא ולדה תודה והיא נמי תודה והכי אמרינן בפ' כיצד מערימין ולדה של זו עולה והיא שלמים דבריו קיימים היא שלמים ולדה עולה הרי זה שלמים ופפרש בגמרא משום דקסבר עובר ירך אמו הוא ואפ"ה כי אקדים ואקדיש ולד תחילה כשני גופין חשיבי הכי נמי נקדים ונימא ולד ברישא (ויקרא) (ויחזל) שם תודה על שניהם וצ"ע: **ד)** תיבת היא נמחק: **ה)** לן הא דאמר ר"י דקסבר אם: **ו)** יוחנן דקסבר אדם: **ז)** התורה. עי' תוס' דף קו ע"ב: **ח)** תיבות אבל הכא דאיכא לכהנים שמנה נמחק: **ט)** שריפה אבל הכא דאיכא שמונה: **י)** לשיירו לקרבו בפני עצמו: **יא)** שבחא אבל לאחר: **יב)** חולין הס"ד ואח"כ מה"ד וליקדשו: **יג)** שמנים. פ"ה ואינך הוו להו: **יד)** דקשיא. גליון וצריך לומר דשיטות חלוקות הן ולשיטה דהתם נמי ליכא למפרך קושיא דהכא דרבי חייא סבר תנאי היא וסבר כמאן דאמר אם שיירו אינו משוייר:

וכי מפרישין תחילה למותרות יתיב רבי יצחק בר שמואל בר מרתא קמיה דר"נ ויתיב וקאמר ולייתי בהמה ולחם ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה ואי הך דקיימא תודה היא הא לחמה והא תהוי תמורה א"ל [6] עני מרי ארבעין בכתפיה וכשר רב [6] עילא חלש על לגביה אביי ורבנן ויתבי וקא אמרי אם איתא לדר' יוחנן דאמר [9] חוץ לחומת העזרה קדוש לייתי לחם ולותבה חוץ לחומת העזרה ולימא אי הך דקיימא תודה היא הא לחמה ואי לא ליפוק לחולין משום דאיכא ארבע להניף היכי ליעביד [3] לנפיהנו אבראי [12] לפני ה' כתיב גוואי קא [9] מעייל חולין לעזרה הלכך לא אפשר מתקיף לה רב שישא בריה דרב אידי אם איתא לדחזקיה דאמר [9] קדשו ארבעים מתוך שמונים לייתי בהמה ולייתי שמונים בהדה ולימא אי הך דקיימא תודה היא הא נמי תיהוי תודה והא שמונים דתרוייהו אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה וליקדשו להו ארבעים מתוך שמונים משום דקא ממעט באכילה [7] דארבעים אמר ליה רב אשי לרב כהנא אם איתא [8] לדרבי יוחנן דאמר הפריש חטאת מעוברת וילדה רצה בה מתכפר רצה בוולדה מתכפר לייתי בהמה מעוברת וימתין לה עד שתלד ולייתי שמונים בהדה ולימא אי הך דקיימא תמורה היא [6] ג' הא וולדה תודה [7] היא והא שמונים דתרוייהו ואי הך דקיימא תודה היא הא נמי תודה היא והא שמונים דתרוייהו הוא והאי ליהוי מותר דתודה אמר ליה מאן לימא לן [8] דאמר רבי יוחנן אם שיירו משוייר דלמא אם שיירו אינו משוייר והיינו [1] טעמא דרבי יוחנן [1] דאמר אדם מתכפר בשבח הקדש רבינא איקלע לדמהוריא אמר ליה רב דימי בריה דרב הונא מדמהוריא לרבינא ולייתי בהמה ולימא הרי עלי ולייתי בהמה אחריתי ולייתי שמונים בהדה ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא שמונים דתרוייהו ואי הך דקיימא תודה היא והא דאמרי עלי נמי ליהוי תודה והא שמונים דתרוייהו ואידך תהוי לאחריות אמר ליה [7] התורה אמרה [13] טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם ואת אמרת ליקום ולינדור בתחילה: מתני' האומר [14] הרי עלי תודה יביא היא ולחמה מן החולין

תודה

מ"ר. כלומר אם הפרישה מעוברת [7] דילמא לא אפשר דמעיקרא לא הויא אלא חדא [7] ואיכא למימר דמפרישים לה [3] כך שמעתי: **רצה בה מתכפר רצה בוולדה מתכפר.** דלא תשיב לה כולד חטאת הואיל והפריסה מעוברת דדעתיה הוה נמי להתכפר בעובר ומתכפר באיזו מהם שירלה ולכוותיה גבי תודה יכול לעשותן שתיהם תודות אבל נתעברה לאחר שהקדים אין מתכפר בולדה משום דכשהקדישה לא הוה דעתיה אהאי ולד ולאכתי לא נתעברה: **לייתי בהמה מעוברת.** משום הכי אמר בהמה מעוברת ולא בהמה וולדה משום דכי מפרישים לה לא הויא אלא חדא [7] ואיכא למימר וכי מפרישין תחילה למותרות: **והאי יהודי [10] מותר בתודה.** והכא ליכא למימר וכי מפרישין תחילה למותרות שהרי מקלתה הויא עיקר קרבן דבשעה שהפריסה לא הויא אלא חדא גופא ועכשיו קרב מקצתו או האם או הולד אבל לעיל דלא הוי אלא חד [11] והיא גופיה מייתי מתחילה לשם מותר איכא למיפרך וכי מפרישין וכו': **מאן לימא לן.** טעם דרבי יוחנן הכא דייתי בהמה מעוברת ולא יהא הולד מותר אלא בהמה וולדה [7] ואיכא למימר דמפרישים לה הויא אלא חדא [7] ואיכא למימר וכי מפרישין תחילה למותרות: **והאי יהודי [10] מותר בתודה.** [8] עני מרי עילא חלש על לגביה אביי ורבנן ויתבי וקא אמרי אם איתא לדר' יוחנן דאמר [9] חוץ לחומת העזרה קדוש לייתי לחם ולותבה חוץ לחומת העזרה ולימא אי הך דקיימא תודה היא הא לחמה ואי לא ליפוק לחולין משום דאיכא ארבע להניף היכי ליעביד [3] לנפיהנו אבראי [12] לפני ה' כתיב גוואי קא [9] מעייל חולין לעזרה הלכך לא אפשר מתקיף לה רב שישא בריה דרב אידי אם איתא לדחזקיה דאמר [9] קדשו ארבעים מתוך שמונים לייתי בהמה ולייתי שמונים בהדה ולימא אי הך דקיימא תודה היא הא נמי תיהוי תודה והא שמונים דתרוייהו אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה וליקדשו להו ארבעים מתוך שמונים משום דקא ממעט באכילה [7] דארבעים אמר ליה רב אשי לרב כהנא אם איתא [8] לדרבי יוחנן דאמר הפריש חטאת מעוברת וילדה רצה בה מתכפר רצה בוולדה מתכפר לייתי בהמה מעוברת וימתין לה עד שתלד ולייתי שמונים בהדה ולימא אי הך דקיימא תמורה היא [6] ג' הא וולדה תודה [7] היא והא שמונים דתרוייהו ואי הך דקיימא תודה היא הא נמי תודה היא והא שמונים דתרוייהו הוא והאי ליהוי מותר דתודה אמר ליה מאן לימא לן [8] דאמר רבי יוחנן אם שיירו משוייר דלמא אם שיירו אינו משוייר והיינו [1] טעמא דרבי יוחנן [1] דאמר אדם מתכפר בשבח הקדש רבינא איקלע לדמהוריא אמר ליה רב דימי בריה דרב הונא מדמהוריא לרבינא ולייתי בהמה ולימא הרי עלי ולייתי בהמה אחריתי ולייתי שמונים בהדה ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא שמונים דתרוייהו ואי הך דקיימא תודה היא והא דאמרי עלי נמי ליהוי תודה והא שמונים דתרוייהו ואידך תהוי לאחריות אמר ליה [7] התורה אמרה [13] טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם ואת אמרת ליקום ולינדור בתחילה: מתני' האומר [14] הרי עלי תודה יביא היא ולחמה מן החולין**

אם איתא לדחזקיה כו'. בחנם נקט אם איתא דהא אפי' רבי יוחנן מודה היכא דאמר ליקדשו ארבעים ממון שמונים כדאמרינן לעיל ושמא דדוקא היכא [15] דלא מיכון כדאמר (לו) לייתי מולין לעזרה דהוי לורך קרבן [16] ואיכא ביניהו ארבעים דודאי הוו מולין [17] וליקדשו להו ארבעים ממון שמונים [18] ואידך הוו ליה כמפרים לאחריות דהכי אמר מחקיה לעיל דלאחריות קא מיכון והלכך ליכא למפרך דמעייל חולין לעזרה כיון דלאחריות קא מיכון לורך קרבן נינהו ושפיר דמי [19] אם איתא דאמר רבי יוחנן דאמר הפריש חטאת מעוברת וילדה רצה בה מתכפר לייתי בהמה מעוברת וימתין לה עד שתלד ולייתי שמונים בהדה ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא שמונים דתרוייהו ואי הך דקיימא תודה היא הא נמי תודה היא והא שמונים דתרוייהו הוא והאי ליהוי מותר דתודה אמר ליה מאן לימא לן [8] דאמר רבי יוחנן אם שיירו משוייר דלמא אם שיירו אינו משוייר והיינו [1] טעמא דרבי יוחנן [1] דאמר אדם מתכפר בשבח הקדש רבינא איקלע לדמהוריא אמר ליה רב דימי בריה דרב הונא מדמהוריא לרבינא ולייתי בהמה ולימא הרי עלי ולייתי בהמה אחריתי ולייתי שמונים בהדה ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא שמונים דתרוייהו ואי הך דקיימא תודה היא והא דאמרי עלי נמי ליהוי תודה והא שמונים דתרוייהו ואידך תהוי לאחריות אמר ליה [7] התורה אמרה [13] טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם ואת אמרת ליקום ולינדור בתחילה: מתני' האומר [14] הרי עלי תודה יביא היא ולחמה מן החולין**

הגהות הב"ח

(ה) גמ' הא היא וולדה תודה: סמוך אמר וכו' יש **(ז) רש"י ד"ה** ענין אחר וכו' יש **(ח) גמ' הא היא** וולדה תודה: **(ט) רש"י ד"ה** ומשני אי אפשר בהכי **(י) גמ' דקא ממעט באכילה דארבעי.** כל"ל אבל לפי פירוש מ' וכ' דרש"י ז"ל אבל לפי ג' גרסי' דארבעי' וק"ל: (מק נתן)

רש"י ד"ה ומשני. דארבעי. כ"ל דארבע': (דברי נתמיה)

גבי הבעלים. תיבות אלו מוקף ומוני יש למוחקם: (דברי נתמיה)

ד"ה ענין אחר. ארבעים וליכא דקריש אלא. מי' אלו ממוקום: (דברי נתמיה)

תוס' ד"ה אם איתא לדחזקיה. כראמרן לעיל **ושמא דודאי דלא מכוון לאחריות דהוו צורך קרבן היכא דאמר ליקדשו מ' מתוך ס' ואיכא ביניהו מ' דודאי הוו חולין וקא מייתי חולין לעזרה.** כל"ל והס"ד ואח"כ ד"ה וליקדשו לו מ' וכו'. כן ר"ל לגניה אי לא מקמפינא הסי' מבואר לפי' הגהה זו ודו"ק: (מק נתן)

רעל חנם פי' בקונטרס דלנחינהו בחוץ ואע"ג וכו'. כל"ל: (מק נתן)

תורה אור

גמ' א) יָדָיו תָּבִיאֻנָה אֵת אִשֵּׁי יְיָ אֶת הַחֵלֶב עַל הֶחָזֶה יְבִיאֻנוּ אֵת הַחָזֶה לְהָנִיף אֹתוֹ תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ: (ויקרא ז, ג)

ב) טוֹב אֲשֶׁר לֹא תִדֹּר מִשֶּׁתִּדּוֹר וְלֹא תְשַׁלֵּם: (קהלת ה, ד)

רש"י ג) כִּי תָצוּר אֶל עִיר יָמִים רַבִּים לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ לְתָפְשָׂהּ לֹא תַשְׁחִית אֶת עֵצָהּ לְנִדַּח עָלָיו גַּרְזֶן כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכֵל וְאֹתוֹ לֹא תִכְרֹת כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה לָבֹא מִפָּנֶיךָ בַּמָּצוֹר: (דברים כ, יט)